

יוסף חסדי ורחל

1589

נערך ויוצא לאור ע"י "חסדי דוד" (בהשתתפות כולל "חוני המעגל")
העלון לע"נ אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום זו' סיון התשנ"ב
ואימי מורתי רחל בת איזה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כז' מר חשון התשע"ז

"יום יבוא ונבין"

כשאנו עומדים מול סבלו של העם היהודי בכלל, אנו נדרשים לענווה גדולה מול הקב"ה ולהכרה בחוסר יכולתנו להבין את דרכי ה'. עשרה שבועות מייצג את ראשית חורבן הבית ואת התחלת הגלות והסבל של העם היהודי. את ההמשך כולנו מכירים היטב - חורבן הבית הראשון והשני, גלות עם - ישראל, גזירות שמד, רדיפות ופוגרומים, ועד לשואה האיומה של היהדות אך לפני מעל ליוכל שנים. ואם חשבנו אחרי השואה למצוא מעט שלווה ונחת, עניינו הראות שלא זכינו אפילו ליום אחד של שקט, ובכל עת וזמן עלינו להילחם במבקשי נפשנו. אם נרצה, נוכל למתוח את נקודת ההתחלה לתקופה קרובה עוד יותר, עליה מספרת פרשת השבוע יידת בני ישראל למצרים. כאן מתחילה פרשת סבלו של העם היהודי, ומכאן והלאה יהיו קורותיו וזוהרות בגלויות ובייסורים. והשאלה הגדולה היא, סבל זה - לשם מה?

רבים מנסים למצוא תשובות לשאלת השואה. אך אפשר להסביר שואה איזוה כואת, אישה מיליון יהודים, עמו ונחלתו של הקב"ה, מובלים למשרפות כצאן למבחן? אך אפשר להבין את גורלם של מיליון ילדים, תינוקות של בית רבן, שנרצחו באכזריות כמיתות משונות ונוראות?

אבל האמת היא, שהשואה, למרות מפלצותיותה, אינה אלא חוליה אחת בשרשרת סבלו של העם היהודי לאורך כל ההיסטוריה. יהודים עונו ונהרגו באכזריות ובלא שום טעם והיגיון החל מימי גלות מצרים ועד ימינו. לא רק את נוראות השואה איננו מכינים, אלא גם את מעשי הרצח והחבלה שפקדו אותנו כאן, בארץ הזאת, מימי הפדאיונים, דרך ילדי מעלות ואכזבים, ועד פיצוץ האוטובוסים והמילים וגם בשנים האחרונות. הניסיון לתת תשובות הגיוניות לשאלות אלה הוא חסר טעם. זה כמו הניסיון להסביר בהיגיון את האנטישמיות. היו שחשבו, ששנאת הגויים ליהודים נובעת מטעמים אלה ואחרים. הם האמינו, שאם רק ישתנו נסיבות מסוימות, תיעלם האנטישמיות. אך מתברר ששום נסיבות אינן עוקרות את האנטישמיות. די לראות את יחסו של העולם לישראל כדי לחוש את מלוא עוצמתה של האנטישמיות.

שני הדברים הללו אינם ניתנים להסבר הגיוני, כי שניהם כרוכים זה בזה. שנאת הגויים לעם ישראל היא העילה הטבעית לסבלו, ומכיוון שאיננו מכינים את תכלית הסבל, איננו מכינים גם את טעם השנאה.

העובדה שאיננו מכינים את הדברים אין פירושה שאין כאן תכלית ומטרה. זו בדיוק הנקודה שבה נדרשים אנו לענווה גדולה מול הקב"ה. בתנ"ך אנו קוראים בשעתה את הפסוקים: "כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי..." כי גבהו שמים מארץ, כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם". זו ההתייחסות הנאותה לסוגיית הסבל והצרות - ענווה עמוקה והכרה פנימית בחוסר יכולתנו להבין את דרכי ה' ואת מחשבותיו.

יתרה מזו: לא זו בלבד שאיננו יכולים להבין את תכלית הסבל והצרות, הקב"ה עצמו רוצה שלא נבין זאת. הוא רוצה שהגלות, על סבלותיה וצרותיה, תהיה בלתי מובנת בעליל. היא צריכה לעורר בנו זעקה גדולה, תפילה ותחנונים. על כן עשה הקב"ה את הגלות בדרך כואת שבאמת אין ביכולת אנוש להבניה.

ואף-על-פי-כן מאמינים אנו באמונה שלמה, כי יש תכלית לסבל הנורא. בבוא הגאולה יתברר, שהדוקא צרות הגלות וייסוריה הצמיחו את הטוב הנפלא והנאצל של ימות המשיח. בדרך שכיום נשגבה מכינתנו יהיה השכר של הגאולה פיצוי גדול כל - כך, לכל יחיד שסבל ולכלל עם ישראל, עד שתתקיים הנבואה, שאו יאמר עם ישראל לקב"ה: "אורך ה' כי אפנת בי" - תודה לך ה' על שכעסת עלינו וייסרת אותנו. זו אמונתנו וזו נחתנו.

בתפילה

שבת לי כסלו ה-תשפ"ו

פרשה: ויגש

הפטרה: ויהי דבר ה'

הכרזת תענית

צום עשרה בטבת ביום

שלישי סיום הצום

בשעה: 16:56

הדלקת נרות - 16:20
צאת השבת - 17:14
ר"ת: 17:44

הדלקת נרות בשבת הבאה 16:25

ימי	יגש
5:36 <	עמוד השחר: 5:35
5:43 <	זמן טלית: 5:42
6:41 <	זריחה: 6:39
11:44 <	חצות: 11:41
12:10 <	מנחה גדולה: 12:06
16:48 <	שקיעה: 16:43

תפילת ליל

"לא להתעצב"

יוסף אמר לאחיו (בראשית מה. ה) "ועתה אל תיעצבו", כי כל הרוצה להיות קשור עם הקב"ה, עליו נאמר "עוז וחדווה במקומו", אסור לו להיות שרוי בעצבות. מי שאין לו שמחת הנפש, סימן שאינו במחיצת השכינה.

העלון לרפואת
מנשה בן דוד וברוריה
מרת אחוה דינה בת רחל
ולע"נ תמי' מ' שלום בר שמחה ז"ל
חמתי מרים בת רחל ע"ה
הרצה להקדיש את העלון או חלקו
בטל... 052-5079555

"כי שבעתים יקם קין" ג'

ספר ליל

איש לא ההין להמרות את פיו של רבי חיים. הזריזים שבמתיישבים פרקו את החבילות הארוזות והמשיכו בחייהם כרגיל, מנסים למחות את החרדה בכוח הבטחתו של רבי חיים.

לא היתה זו מלאכה קשה במיוחד עבור יהודי טבריה, שהיו אמונים ומלומדים באמונת חכמים. הקהילה היהודית בטבריה גמרה אומר למלא אחר דבריו של הרב הישיש במלואם. איש בל יפקד מקומו מן העיר.

היה זה בוקר שגרתי בחייהם של תושבי טבריה באותה תקופה. בוקר רגיל המתנה מתוחה לצר הצורך. שיבוא בשערי העיר. והוא בא.

דהרות הסוסים ותרועות החצוצרות נראו ונשמעו היטב מן המגדל שבחומת העיר. הצופה המבוהל, שהבין את אשר לפניו, ירד אך בקושי במדרגות המגדל, להזהיר את חיל המשמר ולהתרעע מפני הסכנה הקרבה. החיילים מיהרו למתוח את קשתותיהם ולתפוס עמדות.

אולם המראה שניבט מבין חרכי חומת העיר, הטיל מורד בלבם של החיילים המנוסים ביותר.

שר הצבא שצר על העיר הביא עמו - לצד גדודי חייליו שמנו מאות חיילים מיומנים - ציוד מלחמתי חדיש ומשוכלל: תותח פגזים ענק ומגושם. בו נעשה שימוש באותם ימים רק במלחמות בין מדינות ויושבי ארצות זרות.

כרוזו של חיל האויב כחכח בגררנו והכריז:

"בשם שר הצבא. הננו מטילים מצור עליכם יושבי העיר טבריה. עד לכניעתכם המוחלטת, אם תיכנעו במהרה, יהיו לכם חייכם לשלל. אם תעדיפו להילחם. תסיימו את חייכם בייסורים!"

טבריה היתה אחוזת פלצות. השמועה הנוראה, כי שר צבא האויב גרר עמו תותח פגזים מן הסוג המשוכלל ביותר, כמעט והוציאה את תושבי העיר מדעתם. הם ידעו היטב. מפי השמועה. כי רב כוחם ועוצמתם של פגזי ההרס הללו. למוטט בתים על יושביהם, למחוץ קדקוד ולהמית משפחות שלימות, רחמנא ליצלן.

החיילים שעל החומה הביטו באימה במחנה האויב המכין עצמו לקרב. ניכר היה כי גאוותם של האויבים על תותח הענק שברשותם.

הם כיוונו את קנה התותח, הטעינוהו בכדור עופרת אימתני והציתו את האש בפתיל המבצבץ החוצה.

"הם יורים!" צווחו החיילים באימה, "הם יורים פגז על העיר! להסתתר!" היתה זו קריאה מיותרת וחסרת טעם. להסתתר? וכי אפשר להסתתר מפניו של כדור עופרת הניתך בבת אחת על נקודה בלתי ידועה בעיר. ממוטט ומוחץ את כל הנקרה בדרכו?

העלון לרפואת והצלחת אליעזר אלקיים וכל משפחתו ישלם ה' פעולם אמן

הודעות מרכז "ליל ליל" תפוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555

שיעורי לווין

לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרש"צ ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"

מנויים: לקבלת העלון חינם במייל מידי שבוע שלח את המייל שלך למייל: SVISSA8@GMAIL.COM

ספרות חז"ל

הלכות הנחת תבשיל על האש מערב שבת על מנת
שיתבשל בשבת (שהיה)
והלכות חימום תבשיל בשבת (חזרה)
ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

תיקון החשמל בבית על ידי גוי

נז. אם אירעה תקלה במערכת החשמל שבבית, ונפסק זרם החשמל, ויש בבית תבשיל המונח על גבי פלאטה חשמלית או על גבי כיריים חשמליות, והיה הדבר במקום שיש שם אורחים רבים, כגון בסעודת חתן וכלה, או בסעודת ברית מילה, או בסעודת בר מצוה, או בבית מלון שמצויים שם אורחים רבים, ואם לא יאמרו לגוי שיתקן את החשמל תהיה להם עגמת נפש מרובה, יש להקל בדוחק לומר לגוי שיתקן את החשמל, ואם אפשר הדבר לא יאמרו לו בפירוש שיתקן, אלא רק ירמוזו לו.

ומכל מקום אין להקל אפילו בשעת הדחק לומר או לרמוז לגוי שיתקן את החשמל שבבית אלא אם כן יש צורך רבים בדבר, וכגון שיש בבית הרבה אורחים, או שהיא סעודת חתן וכלה וכיוצא בזה, או בבית מלון שמצויים שם רבים, אבל כשהוא לצורך בני הבית בלבד, אין להקל לומר או לרמוז לגוי לעשות מלאכה דאורייתא לצורך ישראל, וכמו שיבואר בס"ד בהרחבה להלן (סימן רעו וסימן שז).

ואם אפשר הדבר, עדיף יותר שיעשו באופן אחר, והיינו שיאמרו לגוי להביא לו איזה חפץ מחדר השוך שבבית, והגוי מתקן את אור החשמל כדי שיוכל לראות את החפץ שבאותו חדר, ובכל כיוצא בזה נחשב הדבר שעשה הגוי את מלאכת ההבערה לצורך עצמו, ואם אי אפשר לעשות באופן כזה, יעשו הדבר על ידי שיאמרו לגוי שיעשה כן בשינוי, או שיאמרו לגוי אחד שיאמר לגוי חבירו שיתקן את האור. ויש להקל לעשות באופנים הללו בין כשאירע הדבר במקום שיש שם רבים, ובין כשאירע הדבר במערכת החשמל שבבית. ורק כשאי אפשר באופנים אלו, והיה הדבר במקום שיש שם רבים, יש להקל בשעת הדחק על ידי אמירה (ועדיף יותר על ידי רמיזה) לגוי שיתקן את האור. וכל זה אינו אלא לענין תיקון מערכת החשמל שבבית, אבל אם אירעה הפסקת חשמל כללית בכל העיר או בכל השכונה, מותר לומר לגוי שיתקן את מערכת החשמל.

"וילקט יוסף את כל הכסף"

כתב הרב שפתי כהן ז"ל, מתלמידי האר"י הקדוש ז"ל: "הוגד לי בחלום, שתם הכסף מארץ מצרים כדי שלא יהיה להם כסף, כדי שלא יקנו את בני ישראל לעבדים, ויקשה עליהם להשתחרר מאחר שנקנו בכסף. והלא דברים קל וחומר: אם כששיעבדו בהם בחינם – רדפו אחריהם להחזירם, כל שכן כשהיו קנויים בדמים. קנה אותנו ואת אדמתנו בלחם, ונהיה אנחנו ואדמתנו עבדים לפרעה"

פירש הגאון יצחק אבולאי זצ"ל, בן הרב בעלי ברית אברם זצ"ל, את אריכות הפסוק, וכפל הלשון בו. כי למעשה, הציעו את עצמם לממכרת עבד, וממילא יהיה רכושם ואדמתם לפרעה, שהרי "מה שקנה עבד קנה רבו". אבל הם ביקשו שמכירה זו תתבצע דווקא באמצעות יוסף הצדיק. משום שהבחינו שה' אתו, וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו. ועל כן, אם יוסף יקנה אותם – תשרה עליהם הברכה. ואם יוסף יקנה את אדמתם, היא תניב יבול מבורך. ואם הוא יתן להם זרעים – יימצאו מאה שערים.

"והיה בתבואות ונתתם זומשית לפרעה"

בוא וראה, הרעב כבד בארץ. הכסף תם, הבהמות נמכרו, התושבים הרעבים באו לפני יוסף ואמרו: "לא נשאר לפני אדוני, בלתי אם גוויתנו ואדמתנו, למה נמות לעיניך? קנה אותנו ואת אדמתנו בלחם ונהיה אנחנו ואדמתנו עבדים לפרעה, ותן זרע ונחיה ולא נמות". יוסף הסכים לבקשתם, עתה האדמה שייכת למלך, והם העבדים. מה חייב האדון לעבדיו? לתת את אוכלם בעתו, ולשעבדם ככל שיחפץ. צודק היה – כותב הרמב"ן ז"ל – אילו היה מעניק להם עשרים אחוזים מהיבול, ולוקח שמונים אחוז לאוצר המלך. אבל יוסף לא ניצל זאת, אלא העניק להם את שמונים האחוזים, והסתפק בעשרים.

מדוע? ידע יוסף, כי כשמכבידים את עול המיסים, אין תמריץ לעבודה, ויש תמריץ להעלמות מס, ושכרו יצא בהפסדו...

"אל תרצו בדרך"

חז"ל דרשו: "אל תתעסקו בדבר הלכה, מפני טורח הדרך". וביאר רבינו בחיי ז"ל: "ולא מנע מהם כי אם העיון הגדול מפני הטורח, אבל לא מנע מהם שלא ילמדו כלל, ח"ו שהרי אמרו רז"ל: שני תלמידי חכמים המהלכים בדרך ואין ביניהם דברי תורה, ראויים לישרף, שנאמר 'ויהי הם (אליהו ואלישע) הולכים הלך ודבר (בדברי תורה)', והנה רכב אש וסוסי אש ויפרידו בין שניהם". לפי שהיו מדברים דברי תורה – "ויפרידו", הא אם לא היו מדברים – היו נשרפים", חלילה.

"אל תירא מרדה מצרימה, כי לגוי גדול אשימך שם"

פירש הספורנו ז"ל: אם היו השבטים נשואים בארץ כנען, היו בניהם נושאים לנשים מבנות הארץ, והיתה סכנת היטמעות חלילה. לפיכך הורידם הקב"ה למצרים, שם התרחקו מהם המצרים, ככתוב "כי לא יוכלו המצרים לאכול עם העברים לחם, כי תועבה היא למצרים", ועל ידי כך התגבשו היהודים לעצמם, "ויהי שם לגוי – מלמד שהם ישראל מצוינים שם", ניכרים ונבדלים, אומה בפני עצמה.

ומאז ועד היום, "מעשי אבות סימן לבנים". תמיד כאשר הזהות היהודית מתרופפת חלילה ויש סכנת התבוללות, מתעוררת אנטשימיות חבויה ומחזירה את היהודים – לעצמם.

"ויבוא מצרימה, יעקב וכל זרעו אתו"

חז"ל אמרו, שכל זמן שהיה אחד מיורדי מצרים בחיים, לא התחיל השעבוד. ככתוב "וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא". ומדוע? פירש האור החיים הקדוש זצ"ל, משום שיעקב ובניו ידעו את הגזירה שנאמרה לאברהם אבינו "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום ועינו אותם", ובכל זאת קיבלו עליהם דין שמים באהבה וירדו למצרים. והגמרא אומרת: "סמא דיסורי – יבולי". כלומר, התרופה לייסורים היא קבלתם והצדקת הדין. לכן, הואיל והם קיבלו את הדין – לא חלו הייסורים, ולא הוחל העינוי.

"לא לחכמים לחם"

בקוצק היה יהודי חריף שכל ובעל יוזמה, אבל לא הצליח בכל מה שניסה לעשות לפרנסתו. שוב ושוב ניסה את כוחו במסחר, ובכל פעם הפסיד את כספו. פעם נכנס אל הרבי ושפך לפניו את מצוקתו. שאלו הצדיק: האם אתה יודע את הטעם לדברי הפסוק בקהלת 'לא לחכמים לחם'? שתק האיש. אמר לו הרבי: "אני אומר לך את הפירוש. הקב"ה אומר לחכם: אם חכם אתה וסומך על שכלך – נסה להשיג את לחמך בעצמך ונראה מה תמצא..."